

## לתולדות ד"ר י. ל. קנטור ז"ל

למען האמת ולכבוד רחכם זהסופר הפנוח ד"ר י. ל. קנטור ז"ל הנני לרוכני עור קיים אחדים לצורתו הספרותית ודבר עוד דברים אחרים בנוגע לפעולתו בתור עורך — דברים, אשר הסופר היכבד בעל המאמר, ד"ר י. ל. קנטור' בגליונות 127, 128 של הצפירה, ה' פ. לחובר, לא דוכר גם בדרך אנב. אחד הדברים, אשר לא נזכר במאמר הסופר הנ"ל ובדרשות שדרשו סופרים שינים אחרים במכתבי העתים אחרי מותו של תלמיד חכם זה, הוא, כי בטשך שנים אחדות, אחרי אשר ככה אור, היום, שנערך על ידו, דהיינו בשנות תרמ"ח, תרמ"ט ואילך, עד אשר עבר מכה"ע, דמליץ, אחרי מות בעלו א. צד רבויים. לרשותו של ה' ל. קנטור' ביני ביני, ריה הוא, ד"ר י. ל. קנטור, העורך המעשי של דאורגן הזה, וביחוד של החלק הספרותי. רוב דקוראם בעת ההיא, וכודאי גם סופרים רבים, לא ידעו דבר זה, יען כי כל מאמריו כי אז נחתמו תמיד בפסידונימיו דשונים ובתור עורך לא נרשם שמו, כי אם שם בע"י האר"ז ז"ל. ואת ידעו רק אלה הסופרים, שהיו ממקורבי ד"ר י. ל. קנטור והסופרים העיוורים, אשר דשתהפו בעבודתם הס רותית בעת ההיא ב"המליץ" ואשר באו בכתובים בענינים ספרותיים עם הד"ר י. ל. קנטור האמתי, ובינידם גם כותב דטורים האלה, אשר אחרים מכעליו נערכו על ידי ונדפסו בעת ההיא ב"המליץ".

כן הוא, לא הכל ידעו את דבר השתתפותו של רחכם והסופר המנוח בעריכתו של "המליץ", אבל הכל ראו וידעו את השני לטובה, אשר בא באורגן הזה למיום קחתו את שרביט עריכתו בידו. סגנונו דמלא גבוב דברים ושפתו דמנומרה של דיפר ודשתרלן הנמרץ אר"ז ידועים היו למדי לקראי, מליצו, ידוע היה למדי סגנונם של רוב סופריו אז, אשר דברו דרבה ואמרו מעט, דוע היה גם תוכן כל ד"מאמריסטיקה", כפי אשר קרא זאת בדלצה הסופר והמשורר ה. פרישמאן בעתו באחד מפליטוניו, ה"מאמריסטיקה", אשר נדפסה שנים רבות בסדרן בגליונות "המליץ" בצאתו בעריכת האר"ז. פתאם ראו חיים חדשים ורוח חדשה, רוח אירופה ומעם טיב בכל הדברים דספרותיים דנדפסים בו. דכתיבה לשם כתיבה, המליצות לשם מליצות ובל ד"נאומים" הבאים בהמון קולות וברקים זענן כבד של מלים, מלים, מלים נפוחות בלו תוכן מלבב ודברים מדויקים, הנצרכים לגופם של הענינים נושאי המאמרים או דספירים דנדפסים — כליל חלפו. נרעינים נראו, נרעינים בריאים, טובים וראויים דברכת דנהנין, בקופה של תבן...

אף עוד זאת יש להזכיר, כי הד"ר קנטור ז"ל היה מצוין לא רק בטעמו וברוחו, אשר בדם היה הרבה, הרבה מיפיותו של יפת, לא רק ברצונו דעו להלביש את כל אשר יצא מעטו ומעט אחרים לבוש אירופי ולהת לפעלים דספרותיים דנערכים על ידו צורה יפה חיצונית, למען יעמוד טעמם במ גם בהיותם מתורגמים באיוו שפר חיה, אבל גם בהיותו סופר עברי עברי במלא מוכן דמלה, בכגנון שפתו העברית באמת, אשר אותו רכש לו באהלי שם. הוא עמר בשורה תראשונה של גדולי סופריו העברים האירופיים עתה, בעלי הסגנון העברי הטוב, יחד עם הד"ר י. ל. קצנלסין, ש. י. אברומוביץ, נ. סוקולוב, ה. פרישמאן, ד"ר ש. ברנפלד, אחר העם ועוד מעטים. בכל אשר כתב נראה את הרוח העברי ודטעם העברי ולא נמצא בו מפטא זר לרוח השפה. הוא וחבריו הראו לכדי לדעת, כי אפשר להיות אירופי גמור בכל הפרטים והדקדוקים ויחד עם זה לכתוב עברית-עברית ולא עברית-רוסית, עברית-אשכנזית, עברית-טטרית. הוא היה מתנגד בכל גיפוי לבבו העברי לכל הזר רבא אל הקדש, לכל חדוש הבא אל שפתנו מן רחיץ ואינו מתאים לרוח השפה וטעמה, לכל מלה או מפטא הנעשה באיוו פבריקה חדשה למעשה מלים, הנפתחה ע"י איוו כתבן הבא ללמד ונמצא לא למד, די לנו להזכיר את מאמרו, למניחי דלשון, שנדפס בעתו באחת מחיברות, דשלח, אשר בו קרא תגר בכל כח לשונו השנונה ובכל עקיצותיו חורדות חררי בטן על כל הפבריקנטיים מ דמין רוח.

סופרנו הגדול דפנוח ד"ר י. ל. קנטור ז"ל, אשר זכרונו יקר לכולנו, ראוי הוא באמת להיות לנו למופת. אברהם זינגר.